
Portal barokowy przy pl. Św. Magdaleny w Krakowie

Ochrona Zabytków 2/1 (5), 62-63

1949

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez **Muzeum Historii Polski** w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

i drzwi; marmurowe ściany baszty papieskiej wypalily się na wapno, runął wtedy dach wieży zegarowej. Po tym pożarze przystąpiono do prac konserwatorskich, które trwały do roku 1939. W czasie działań wojennych w latach 1939—1944 zamek ucierpiał z powodu zakwaterowania się tam uchodźców, którzy znisz-

Ryc. 60. Kraszycyn, baszta Królewska (*Archiwum Konserwatorskie, Rzeszów*).

czyli wiązania dachowe, a przez umieszczenie bydła w dolnych częściach zamku spowodowali zawilgoconie go.

W roku 1948 przystąpiono do zabezpieczenia zamku, przykrywając dachem skrzydło północne. W następnych latach ułożone mają być stropy w salach zniszczonych oraz zrekonstruowane sgraffita zdobiące zewnętrzne ściany zamku.

Franciszek Kruk.

PAŁAC NA WODZIE W ŁAZIENKACH

W r. 1947 i 48 w dalszym ciągu odbudowy Pałacu na Wodzie w Łazienkach usunięto naleciałości z drugiej połowy XIX wieku. W kolumnadzie wschodniej i zachodniej usunięto oszklenie. Obcięte niegdyś dla umocowania futryn okiennych głowice jońskie, bazy i trzony ko-

lumn kamiennych uzupełniono, pod gzymsem gipsowym odkryto dawny gzymś kuty w kamieniu i związany architektonicznie z odrestaurowaną kolumnadą. Nad kolumnadą wschodnią usunięto ślady nadbudówki, łączącej I piętro pałacu z pięterem pawilonu. Usunięto kaplicę prawosławną, przybudowaną do pawilonu zachodniego przez arch. Gołońskiego. Pawilon zachodni odzyskał swój pierwotny wygląd wyraźnie widoczny w murach fundamentów. W podcieniu południowym Pałacu odtworzono na podstawie przygotowanych rysunków i modeli bogatą dekorację ścian i stropu. Obecnie „Pracownia Stanisławowska” opracowuje plany najbliższego otoczenia Pałacu.

Piotr Biegański.

Ryc. 61. Warszawa, Łazienki, galeria zachodnia po usunięciu oszklenia (*Archiwum Konserwatorskie, Warszawa*).

PORTAL BAROKOWY PRZY PŁ. ŚW. MAGDALENY W KRAKOWIE

W końcu r. 1948 przeniesiono z podwórza na fasadę domu „Zerwikaptur” (dziś Komenda Miasta) barokowy portal z połowy XVIII w., który przed przebudową tej ongiś wysoce zabytkowej i pamiątkowej kamienicy zdobił jej front od ul. Kanoniczej — i wraz z drugim, dziś zaginionym, ujmującym od ul. Grodzkiej bramę biegnącą na przestrzał sieni, stanowił ciekawy i jedyny swego rodzaju w Krakowie (nie licząc portali typu hermowego) przykład portalu typu atlantowego, jakich wiele spotykamy na fasadach pałacowych Wiednia i Pragi. Portal przeniesiony w 2 połowie XIX w., w cza-

się gruntownej przebudowy kamienicy, z fasady na podwórze wraz z kilku drobnymi fragmentami jej pierwotnej dekoracji rzeźbiarskiej, zachował się stosunkowo w dobrym stanie, pomijając grubą warstwę pokrywającą go pobiałą i uszkodzenie nogi jednej z figur. Brak jedynie górnego zwieńczenia, które dokomponowano, wmurowując jednocześnie w środku między obu jego częściami tablicę marmurową z r. 1664 z napisem na pamiątkę odnowienia domu po najeździe szwedzkim.

J. L.

Ryc. 62. Kraków, portal domu Zerwikap-
tur (fot. St. Glogier).

Z PIŚMIENICTWA

PRZEGLĄD LITERATURY ZA ROK 1947

Nowiny Literackie (nr. 26). M. Podhorska-Okołów: „Dolabella czy nie Dolabella“ o odkryciach polichromii w kościele na Jasnej Górze.

Odrodzenie (nr 37/146) M. Brandys: „Monumentalizm, tandeta i słuszny pomysł“ omawia sprawę zachowania i użytkowania zamku w Malborgu. M. de Loges pisze o konieczności odbudowy Starego Miasta w Gdańsku.

Stolica. Artykuły o odbudowie zabytków warszawskich. W numerze 1/10 „Domy Nowego Świata“, w 3/12 „Pałac Rady Ministrów“, w 5/14 „Fontanna na Placu Teatralnym“, w 26/27 „Projekt trasy W—Z“, w 32/41 „Kościół N. M. P. na Nowym Mieście“, w 37/46 Z. Rewski: „Dawne projekty przebudowy katedry św. Jana“, i „Zburzyć arkady czy ich nie hurzyć“, w 44/55 „Pałac Rzeczypospolitej“, w 48/47 „Pałac Paca“, w 49/50 i 58/59 „Regulacja Placu Zwycięstwa, dawnego Saskiego“.

J. L.

Tygodnik Powszechny (nr 16/109) Adolf Szyszko-Bohusz w artykule „Opactwo Tynieckie“ ogłasza wyniki swych prac i odkryć przy tym zabytku. W numerze 26 „Potrzeby katedry na Wawelu“ — omówienie zagadnienia konserwacji.

Z publikacji: Św. Wojciech 997—1947, praca zbiorowa wydana w Gnie-

źnie w r. 1947. J. Zachwatowicz: „Dzieje katedry gnieźnieńskiej a jej odbudowa“ (s. 235—254), ks. Szczepny Dettloff: „Dwie konfesje św. Wojciecha w katedrze gnieźnieńskiej“ (s. 255—292), J. Powidzki: „Losy katedry gnieźnieńskiej za okupacji“ (s. 293—318).

Ziemia (nr. 1/2). R. Aftanazy: „Z dziejów wrocławskiego baroku“ omawia stan zachowania kościoła św. Macieja. Kazimiera Kutrzebianka: „Ratujmy ginące zabytki przeszłości“. W numerze 9/10 R. Aftanazy: „Ossolineum nad Odrą“. Z. Ciekliński: „Zabytki woj. łódzkiego pod opieką konserwatorską“. W numerze 12 W. Kochański: „O dwór w Wodzieradach“, J. Lepiarczyk: „Niemieckie barbarzyństwo w Wiśniczu Nowym“. Poza tym prowadzona jest stała kronika konserwatorska.

„Pamiętnik Kielecki“, Kielce, przynosi ilustrowany artykuł Jerzego Żukowskiego pt. „Problemy zabytkowe Szydłowa“, gdzie autor omawia plany odbudowy całego miasteczka oraz odkrycia i prace prowadzone przy poszczególnych obiektach, jak kościół farny z XIV w., zamek (sala rycerska, skarbczyk i brama), bożnica, brama Krakowska i mury obronne, kościół św. Ducha, kościół W. W. Świętych.

J. L.